

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องรูปแบบการแก้ปัญหาเด็กหนีเรียนในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนบางพิทยาคาร อำเภอเขาวัง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์และพฤติกรรมการหนีเรียนในโรงเรียน 2) เพื่อศึกษาปัจจัย และเงื่อนไขที่ทำให้เด็ก มีพฤติกรรมหนีเรียน 3) เพื่อหารูปแบบในการแก้ปัญหาเด็กหนีเรียนอย่างมีส่วนร่วม วิธีการศึกษา ใช้การสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วม ในกลุ่ม ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การสังเกตการณ์ และการจัดเวลาที่เสวนานอกกลุ่มนักเรียน ในโรงเรียนบางพิทยาคาร

ผลการศึกษา พบร้า ปัญหาการหนีเรียนเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ภายใต้ปรากฏการณ์มีปัญหาอื่นที่สำคัญซ่อนอยู่ข้างในมากมาย ซึ่งเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงระหว่างการเลี้ยงดูเด็กในครอบครัว การเปลี่ยนแปลงของชุมชน และการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

นิยามของเด็กหนีเรียนมี 3 ลักษณะ ได้แก่ หนีเรียนในเด็กมีปัญหาในครอบครัว และปัญหาในการเรียน หนีเรียนในกลุ่มเด็กเกรด หนีเรียนในเด็กเรียนดี ในเด็กสองกลุ่มแรก เมื่อหนีเรียนแล้ว จะเกิดปัญหาต่างๆตามมา เช่น ติดสารเสพติด การพนัน พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ส่วนในกลุ่มเด็กเรียนดี หนีเรียนเพื่อไปทำการบ้านหรืองานที่ค้างส่งครู

ปัจจัยและเงื่อนไขของการหนีเรียน ของนักเรียน โรงเรียนบางพิทยาคาร มี 4 ปัจจัยใหญ่ๆ ได้แก่ 1) ครอบครัว จากสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนไป ทำให้โครงสร้างของครอบครัว และชุมชนเปลี่ยนไป การเลี้ยงดูบุตรหลานกีเปลี่ยนไปจากเดิม 2) นักเรียน จากพัฒนาการของวัยรุ่น และการคุณเพื่อน 3) โรงเรียน ระบบการเรียนการสอน ที่ปัจจุบันเดินเรียนทำให้เด็กมีโอกาสหนีเรียน และ เทคนิคการเรียนการสอนที่ทำให้เด็กเบื่อหน่ายไม่อยากเรียน 4) ชุมชน เมื่อมีกระแสบริโภค นิยมเข้ามาในชุมชน ทำให้โครงสร้างของครอบครัวเปลี่ยน ชุมชนกีเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไป จากชุมชนที่มีการพึ่งพาอาศัยกัน เป็นชุมชนที่อยู่แบบตัวโครงตัวมัน

รูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาการหนีเรียน มี 3 ประเด็น ดังนี้

- 1) ครอบครัว การเลี้ยงดูเด็กในปัจจุบันฟ่อ แม่ ต้องมีความเข้าใจ จิตวิทยา และพัฒนาการของวัยรุ่น ผู้ปกครองควรมีความตระหนักรู้ปัญหา และร่วมมือกับทาง โรงเรียน สร้างเครือข่ายการคุ้มครอง ประสิทธิภาพและชุมชน โดยท่องถิ่นกีควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินการ
- 2) เด็กนักเรียน เด็กในวัยนี้ต้องมีความพัฒนาการแล้วเป็นวัยที่อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง หุนหัน พลัน แล่น และขาดวิจารณญาณในการตัดสินใจ และเลียนแบบง่าย ขาดปัจจัยภายในที่เป็นทักษะในการดำเนินชีวิต ดังนั้น ควรมีการเสริมทักษะชีวิตแก่นักเรียน ซึ่งต้องสอดคล้องกับพัฒนาการของวัยรุ่น ด้วย 3) โรงเรียน ควรปรับปรุงนโยบายการจัดการเรียนการสอน และเทคนิคการสอนให้ทันสมัย และท้าทายวัยรุ่น โดยใช้วิธีการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือการแบ่งเด็กเป็นกลุ่มตามความสนใจ เป็นต้น